

ANDRÄKNINGARNA VID ASKÖVIKEN FORTSÄTTER

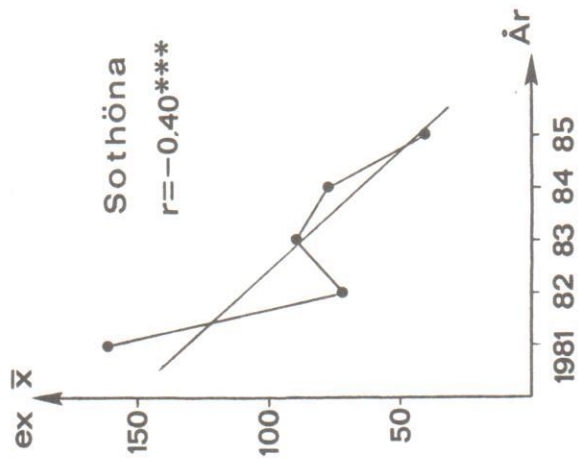
Thomas Skoglund

Sedan 1981 har rastande simfåglar i Askövikens räknats varje vår. Räkningarna har utförts från Stensjöberget vid Tidö och målsättningen har varit daglig bevakning från den tidpunkt då den första vaken syns, till och med maj månad. Därefter ändras siktförhållandena avsevärt, främst genom sävruddarnas tillväxt, så att vidare räkningar är meningslösa.

Resultat från dessa övningar har vid några tillfällen redovisats (Skoglund 1981, 1982, 1984). Efter fem års räkningar föreligger en del intressanta, och för all del även dystra resultat. Flera arter har minskat kraftigt, eller t o m mycket kraftigt och de antal som registrerats på sistone utgör endast en bråkdel av de som bokfördes under de första åren. Exempelvis sothönan har minskat med 3/4 sedan 1981 - en trend som om den håller sig pekar på en bottennotering om ett par-tre år. Nu tror jag väl inte att det skall gå så illa för sothönan i Askövikens, men det är illa nog som det är. Varför sothönan minskat så kraftigt kan jag än så länge bara spekulera i, men det ligger nog nära till hands att utpeka de bistra vintrarna 1981/82 och 1984/85 som de största bovarna i dramat. Det är nämligen efter dessa vintrar som vi noterat de kraftigaste nedgångarna. Se figur 1.

Nu är det inte bara sothönan som visat en vikande trend i Askövikens, utan även följande arter: skäggdopping, svarthakedopping, sångsvan, biäsand, stjärtand, salskrake och storskrake. Den enda art som fortfarande uppvisar en uppåtgående trend, och dessutom en stark sådan, är kanadagåsen.

Även om man som i sothönans fall, kanske kan skylla det mesta på klimatiska faktorer i form av bistra övervintringsförhållanden - notera att det i första hand är kortflyttare som drabbas - kan man inte släppa tanken på att själva vikens karaktär har förändrats till det sämre under de senare åren.



Figur 1. Genomsnittliga antalet sothöns noterade i Askövikens 1981-85. $r =$ korrelationskoefficienten; $P < 0,001$; $y = 153 - 22x$.

Andelen jordbruksmark i vikens omedelbara närhet har ökat och därmed har också utflödet av närsalter ökat. Detta utflöde har dessutom avsevärt underlättats genom grävning av Asköbäckens som utfördes hösten 1982. Närsalter inverkar ju positivt på primärproduktionen, dvs tillväxt, av gröna växter, vilket ger ett ökat tryck på mikroorganismerna m fl som årligen skall bryta mer de döda växtdelarna. Denna nedbrytning är mycket syrekrävande och det är lätt att tänka sig att vissa bottnar under vissa tider av året är syrefria. Där kan inga djur leva och efter att svavelväteproducerande bakterier börjat göra sitt inträde på scenen får också växterna svårt att finna livsrum. Därmed uppstår de stinkande, "döda" bottarna, som vi vet existerar längst inne i viken och som många menar utbreder sig alltmer.

FAGELRAPPORTER OKTOBER-DECEMBER

Hans-Olof Hellkvist

Gäss

Hösten 1985 blev nog den gäsrikaste i historien. På Bodafälten rastade gäss i aldrig tidigare skådat antal. Där uppehöll sig en flock sädgäss på 300 individer under andra veckan av oktober. Bland dessa sågs även en spetsbergsgås och en bläsgås. Vid Stenarna, Asköviken rastade tidvis stora mängder gäss. 210 sädgäss sågs här den 6 oktober, då också en bläsgås observerades. Dagen före sågs en spetsbergsgås och en vitkindad gås på samma plats.

Rovfåglar

En havsörn dök upp vid Asköviken den 2 oktober och uppehöll sig i trakten en kortare tid. På Ångsö har två havsörnar visat sig av och till sedan mitten av december. Även vid Tidö-Lindö och Stora Jungfrun har havsörn visat sig, i början av november respektive december. En ung blå kärrhök drog förbi Askö på självaste julafton. På Ångsö visade sig den första kungsörnen den 23 november. Vid årets



Thomas Skoglund

Med hittillsvarna resultat i handen och med den oro som dessa inger, så var samstämmigheten hundraprocentig vid VOKs senaste fågelskydds-konferens om att verksamheten bör fortgå. Undertecknad utsågs till att även i fortsättningen organisera räkningarna, som avses utföras i samma omfattning och enligt samma metod som tidigare år.

Därför är jag angelägen om att så snart som möjligt komma i kontakt med 'skickliga' ornitologer, som är villiga att delta i projektet. Det kan verka pretentiöst att ställa kravet 'skickliga', men förhållandena kräver faktiskt stor fältvana, samt kunskap i att art- och könsbestämma fåglar på långt håll, upp till två kilometer.

Visserligen väl medveten om att denna typ av upprop sällan brukar leda till någon större respons, vill jag ändå be intreserade att fatta pennen eller luren och meddela mig när och i vilken omfattning Ni kan tänka Er att räkna ändrar i Asköviken. Jag hoppas att jag genom ovanstående rader har kunnat motivera åtminstone några. Annars inser säkert alla värdet av att besitta ett material som detta som klubben nu gör. Vi kan svart på vitt visa fakta när vi diskuterar olika frågor med myndigheter - allmänna uppfattningar och mer eller mindre lösa an-taganden lyssnar ingen på.

Litteratur

Skoglund, T. 1981. Asköviken som rastlokal för simfåglar våren 1981.

Informationsbladet 6:57-64

Skoglund, T. 1982. Andräkningarna vid Asköviken 1982. Informationsbladet 7(3)1-3.

Skoglund, T. 1984. Vårrastande simfåglar i Asköviken 1981-84.

Informationsbladet 9:86-91.

Thomas Skoglund
Gulmårastigen 4 a
722 26 Västerås
021/138176